

मामुपतिष्ठन्तु प्राप्नुवन्तु । आभिः पुत्रपौत्रादिभिः प्रजाभिः
सहेहास्मिन् जन्मनि संवसेय सम्यक् तिष्ठामि । किञ्च इहो
इहैव जन्मनि विश्वरूपी महिष्यजाद्यनेकपशुरूपयुक्ता इडा
गौस्तिष्ठतु । हे जातवेदः त्वं अस्मदीयस्य वसोर्मध्ये स्वामित्वेन
स्थित्वा दीदिहि दीप्यस्व ॥

कल्पः । गार्हपत्ये प्रणयनीयमाश्वत्यमिध्यमादीप्य सिकता-
श्लोपयमनीरूपकल्पयते तमुद्यच्छति । “ओजसे बलाय त्वोद्य-
च्छे । वृषणे शुभायायुषे वर्चसे । सपत्नतूरसि वृत्रतः । यस्ते
देवेषु महिमा सुवर्गः [२१] । यस्त आत्मा पशुषु प्रविष्टः ।
पुष्टिर्याते मनुष्येषु प्रथे । तथा नो अग्ने जुषमाण एहि । दिवः
पृथिव्याः पर्यन्तरिक्षात् । वातात् पशुभ्यो अथोषधीभ्यः । यत्र
यत्र जातवेदः सम्बभूव । ततो नो अग्ने जुषमाण एहि” इति ।
हे अग्ने त्वां ओजःप्रभृतिसिद्ध्यर्थमुद्यच्छे । ओजो बलहेतुः अष्टमो
धातुः । बलं शरीरसामर्थ्यम् । वृषणशब्दः सेवनसामर्थ्यवाची ।
शुभशब्दोऽत्र सहकारिसम्पादितां शक्तिमाचष्टे । आयुः प्रसिद्धम् ।
वर्चः कान्तिः । हे अग्ने त्वं सपत्नतूरसि वैरिहिंसकोसि । तथा
वृत्रतः धर्मबुद्धेरावरकानां पापानां हिंसकोसि । सोऽय-
मेको मन्त्रः । हे अग्ने देवेषु मध्ये कर्मफलभूतः स्वर्गरूपो
यस्ते महिमा पशुषु क्षीरादिहविःस्वरूपेण प्रविष्टो यः ।
तवात्मा अत्यन्तप्रियः पदार्थः । मनुष्येषूदराग्निजनिता या
त्वदीया पुष्टिः प्रथे प्रसिद्धा वर्त्तते । तथा पुष्ट्या तदुपलक्षित-
स्वर्गक्षीराभ्याञ्च नोऽस्मान् जुषमाण एहि । सोऽयं द्वितीयो